

GIISMĖS SVIETIŠKOS¹ IR ŠVENTOS, SUDĖTOS PAR² KUNIGA ANTANAŲ DRAZDAUSKĄ

*Ecce nova sunt omnia*³

Giesmė apie siratas⁴

Ei, dienos mano klapatų⁵,
Kur pasidėsiu be turtų?
Kur ašei⁶ nujosiu,
Vis bėdas atrasiu
Dėl savęs.
Kartus tam labai yr svietas⁷,
Kurs pevnos⁸ netur⁹ čia vietos.
Reikia jam plaukyti,
Vėjelius vaikyti
Po svieta.
Blogas jam tankiai pašaras,
Didžiausi¹⁰ pietūs – ašaros;
Po galva kumštelis –
Visas bankietėlis¹¹,
Ach, bėdos!
Nėra jam česo¹² vaitoti,
Ligų suspaustam gulėti:
Atėjo adyna¹³,
Gaspadors¹⁴ budina –
Eik dirbtų.

¹ ,pasaulinės, pasaulietiškos‘

² *per*

³ ,čia viskas nauja‘ (lot.)

⁴ ,našlaičius‘

⁵ ,rūpesčių, vargų‘

⁶ *aš*

⁷ ,pasaulis‘

⁸ ,tikros, nuolatinės‘

⁹ *neturi*

¹⁰ orig. <Didžiausiey>: *didžiausiai* [?]

¹¹ ,pokylis, balius, vaišės‘

¹² ,laiko‘

¹³ ,valanda, laikas‘

¹⁴ *gaspadorius* ,šeimininkas‘

Noris širdelė jam plyšta,
Nuo sunkios ligos jau miršta,
Vienokis bankietas,
Eik, šelma¹⁵, iš vietos,
Nedrybsok!
Girdžiu aš kitus – taip¹⁶ sako:
Sūnelis mano atkako;
Eik, bernai, tu vienok
Arklelį nubalnok,
Vesk stainion¹⁷.
Kodėl tu, moč, nerūpini¹⁸?
Klok patalėlį pūkinį,
Sūnelį guldykit,
Duris aždarykit¹⁹, –
Tesils²⁰.
Aš vienas biednas²¹ nedalioj,
Sunkioj pražuvęs nevalioj²²,
Nieks neužjaučia,
Kad ir smertį²³ gaučia²⁴, –
Ach, bėdos.
Eisiu jau aš ant kapelio,
Budinti savo tėvelio,
Šauksiu motinėlės
Balsu gegužėlės, –
Ar neužgirs?
Ana²⁵, ant mano tėvelį²⁶
Užžėlė žolės takelį,
Kapą motinėlės
Užvertė šiekštelės²⁷, –
Nedeisiu²⁸.
Ach! Dieve mano myliausias²⁹,
Tėve dangiškas aukščiausias,

¹⁵ *šelmi* ‚nenaudėli, padauža‘

¹⁶ *taip*

¹⁷ ‚į arklidę‘

¹⁸ ‚nesirūpini‘

¹⁹ *uždarykit*

²⁰ *tesiils*

²¹ ‚vargšas, neturtingas‘

²² ‚nelaisvėj, vergovėj‘

²³ ‚mirtį‘

²⁴ *gaučiau*

²⁵ ‚štai, antai‘

²⁶ ‚pas tėvelį, link tėvelio‘

²⁷ ‚išvirtę medžiai‘

²⁸ *nedaesiu* ‚neprieisiu‘

²⁹ *mieliausias*

Ant tave šaukiuosi
Sunkiuose varguose, –
Priglausk man³⁰.

Gegužėlė

Gegužėle, ko kukuoji,
Sédédama aukštam medy?
Ar bėdas savo rokuoji³¹?
Ko taip smūtniai³² labai giedi?
Dirvos tavo ag³³ užartos,
Duonos nei druskos neperki,
Pievos visuomet nupjautos,
Ko gi teipo gailiai verki?
Nors nesėji, any³⁴ pjauni,
Any sunkiai procavoji³⁵,
Vienok valgyt visur gauni,
Kur tik sparneliu užmoji.
Visa skaisti, visa graži,
Brangus tavo aprėdymas,
Žydi padabniai ant rožė³⁶,
Ba³⁷ aprėdė pats gimimas³⁸.
Atsakė tai gegužėlė:
Aš neapverkiu bėdos mano,
Bo³⁹ esmu⁴⁰ valnia⁴¹ paukštelė,
Neturiu ant savęs pono.
Einu žeme, skrendu vėju,
Ponia esmu viso svieto,
Linksma, soti, nors nesėju,
Kur nulekiu, ten man vieta.
Ale ant jum⁴² žiūrėdama,
Jūsų piktą apsėjimą⁴³,

³⁰ *mane*

³¹ ,mini, skaičiuoji'

³² ,liūdnai'

³³ ,juk, štai'

³⁴ ,nei, nė'

³⁵ ,sunkiai dirbi, triūsi'

³⁶ ,panašiai į rožę'

³⁷ ,nes'

³⁸ ,prigimtis'

³⁹ ,nes'

⁴⁰ *esu*

⁴¹ *valni* ,laisva, nepriklausoma'

⁴² ,į jus'

⁴³ ,elgesį'

Giedu visuomet verkdamą,
Gailysta⁴⁴ man⁴⁵ didi ima,
Kodėl tarp jums⁴⁶ tankios zvodos⁴⁷,
Nors razumni⁴⁸ esat žmonės?
Ustavičnos⁴⁹ barnės, zdrodos⁵⁰,
Neturit tarp sau⁵¹ malonės⁵².
Aš jums tokią duodu rodą⁵³:
Gyvenkit, kaip mes, paukšteliai,
Nebus tarp jums žėdnų⁵⁴ zdrodų,
Prapulsi visi neprieteliai⁵⁵.

Kiškis

Sėdi kiškis pilkas po ežia, po ežia,
Pr'ėdęs⁵⁶ lig davaliai⁵⁷ sau miežių, sau miežių.
O mislivčiai⁵⁸ neregėjo,
Jog kiškis tenai tupėjo
Spakainiai⁵⁹, spakainiai.
Kaip tik strielčiai⁶⁰ kiškį pamatė, pamatė,
Tuojaus kiškis ausis pastatė, pastatė.
Šaukia visi: bloga diena,
Kiškis miežius sugadino⁶¹, –
Necnata⁶², necnata.
Tokią rodą strielčiai padarė, padarė,

⁴⁴ ‚gailės, gailestis‘

⁴⁵ *mane*

⁴⁶ ‚tarp jūsų‘

⁴⁷ ‚kivirčiai, vaidai, ginčiai‘

⁴⁸ ‚protingi, išmintingi‘

⁴⁹ ‚nuolatinės, be perstojo‘

⁵⁰ ‚apgavystės, apgaulės, klastos‘

⁵¹ ‚tarp savęs‘

⁵² ‚geraširdiškumo, gailestingumo, meilės‘

⁵³ ‚patarimą, pamokymą‘

⁵⁴ ‚jokių‘

⁵⁵ ‚nedraugai, priešai‘

⁵⁶ *priėdęs*

⁵⁷ ‚sočiai, pakankamai‘

⁵⁸ ‚medžiotojai‘

⁵⁹ ‚ramiai‘

⁶⁰ ‚medžiotojai, šauliai‘

⁶¹ Paminėtas iki XX a. Lietuvoje išlikęs prietaras, susijęs su senąja lietuvių religija ir mitologija, kad perbėgęs kelią ar sutiktas kiškis – bloga lemiąs ženklas, ypač medžioklėje. Ankstyviausiai šis prietaras paminėtas XIV–XV a. Ipatijaus metraštyje; jo laikėsis Lietuvos valdovas Mindaugas: „...jei vykstant į medžioklę išbėgdavo į lauką zuikis, į mišką nežengdavo ir nedrįsdavo jame nei rykštės nulaužti“ (*Baltų religijos ir mitologijos šaltiniai*, sudarė Norbertas Vėlius, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla, 1996, p. 261). Etnologai šį prietarą sieja su deivės Medeinos, miško žvėrių valdytojos, nepalankios medžiotojams, figūra.

⁶² ‚nedorybė‘

Didj pulką žmonių suvarė, suvarė.
Padarysma⁶³ mes čia pietus,
Sudraskysma⁶⁴ kiškio⁶⁵ rietus⁶⁶,
Teip ir bus, teip ir bus.
Užleisma⁶⁷ greituosius čia kurtus⁶⁸, čia kurtus,
Varysma⁶⁹ iš miežių tuos burtus, tuos burtus.
Mislivčiai sušuko: sa, sa!
Kiškis nugarą sau kaso,
Ach, bėdos, ach, bėdos!
Kaip tik vienas triūbon užgavo, užgavo⁷⁰,
Stojosi ten didi zabova⁷¹, zabova.
Žėdnas vienas⁷² ranka moja,
Šunys ant balso suloja:
Ha ru ru, ha ru ru.
Visur ugnys iš strielbų⁷³ tiškas⁷⁴, jau tiškas,
Plyšta nuog⁷⁵ réksmo miškas, jau miškas,
Kaip strielčiai labiau sušuko,
Tuo⁷⁶ kiškis miškan pasmuko.
Nėr čia jo, nėr čia jo.

Rudenėlis

Jau atėjo rudenėlis,
Atajos⁷⁷ ant man⁷⁸ Jonelis,
Hei, hei, Jonelis. (2 [k.])
Atajos ant žirgo širmo,
Kuris man⁷⁹ mylėjo pirma.
Hei, hei, man pirma. (2 [k.])
Žirgu širmu, aukso balnu,

⁶³ *padarysime*

⁶⁴ *sudraskysime*

⁶⁵ orig. <kiszkiu>: *kiškių* [?]

⁶⁶ ‚užpakalį‘

⁶⁷ *užleisime*

⁶⁸ labai greitas medžioklinis šuo

⁶⁹ *varysime*

⁷⁰ ‚sutrimitavo, uždūdavo‘

⁷¹ ‚žaidimas, pramoga‘

⁷² ‚kiekvienas‘

⁷³ ‚šautuvų‘

⁷⁴ ‚laksto, sklinda į šalis‘

⁷⁵ *nuo*

⁷⁶ *tuo*

⁷⁷ *atjos*

⁷⁸ ‚pas mane‘

⁷⁹ *mane*

Lygioms pievom⁸⁰, aukštu kalnu,
Sidabriniais muštukėliais⁸¹,
Žiemčiūguotais⁸² judilėliais⁸³,
Su lapine kepurėle,
Su paausuta šoblele⁸⁴.
Ir, įjojęs kieman mūsų,
Klaus, ar yra kas iš jūsų?
Pasakyk, miela Onele,
Kur yr tėvas, motinėle.
Vienos loskos⁸⁵ jum⁸⁶ prašysiu,
Trumpai čionai pasganysiu⁸⁷.
Baltos, matau, sienos gryčios⁸⁸,
Šieravotos⁸⁹ langinyčios⁹⁰.
Pilnas daržas diemedėlių,
Rūtų, aukso dobilėlių.
Vienu šuoliu varstą⁹¹ mynė,
Bus ji gera gaspadinė.
O, kad loska būtų Dievo
Ir Onelės močios, tėvo,
Sugadytų⁹² mums⁹³ su One,
Kad vadinčia⁹⁴ savo ponias.

Priečastis⁹⁵ mergos

Ėjo merga su viedreliais⁹⁶ upėn vandenėlio
Ir parvirto slidam⁹⁷ lede smarkiai ant šonelio.
Hei, bėda, ką veiksiu, ant pamačios⁹⁸ ką šauksiu?
Apidaužė⁹⁹ sau šonienas¹⁰⁰, nikšterėjo¹⁰¹ koją,

⁸⁰ *lygiomis pievomis*

⁸¹ ‚brizgilėliais, laužtukėliais‘

⁸² ‚papuoštas perlais, su perlais‘

⁸³ ‚žąsleliais‘

⁸⁴ ‚kardeliu, kalavijėliu‘

⁸⁵ ‚malonės‘

⁸⁶ ‚jūsų‘

⁸⁷ *pasiganysiu*

⁸⁸ ‚pirkios, trobos‘

⁸⁹ ‚nublizgintos, nušveistos‘

⁹⁰ ‚langinės,‘

⁹¹ tam tikras ilgio matas, varсна – apie 100 m.; čia vartojamas perkeltine prasme, nurodant merginos guvumą, greitumą

⁹² ‚suvestų, sutartų, sutaikytų‘

⁹³ ‚mus‘

⁹⁴ *vadinčiau*

⁹⁵ ‚atsitikimas, įvykis, nuotykis‘

⁹⁶ ‚kibireliais‘

⁹⁷ *slidžiame*

⁹⁸ ‚į pagalbą‘

⁹⁹ *apsidaužė*

Įsigijo nabagėlė¹⁰² viečną nepakajų¹⁰³.
Hei, bėda ir t. t.
Neščėslyvi¹⁰⁴ tau, mergel, tiko pritikimai,
Pasibaigė visi tančiūs¹⁰⁵, visi ir šokimai.
Bus jau tavo zabovėlė¹⁰⁶ par visas dieneles,
Ganyt karves, ožkas, kiaules ir pilkas aveles.
O po smerčiui¹⁰⁷ lopetoms¹⁰⁸ ažuduos¹⁰⁹ par šoną,
Sakydami, čia kavojam¹¹⁰ šimto¹¹¹ metų paną.

Strazdas

Ei tu tu tu, strazdelis,
Tujei¹¹² mandrus¹¹³ paukštelis,
Kur tu tupėjai lazdynų krūme?
Ar lazdyną ūginai¹¹⁴,
Riešutėlį brandinai,
Ar kalnuose uogas sirpinai?
Nei lazdyno ūginau,
Riešutėlio brandinau,
Nei kalnuose uogas sirpinau.
Kur aš tiktai nukanku¹¹⁵,
Reiškiu¹¹⁶ aukščiausio ranką,
Kurs lapeliais medžius aprėdė¹¹⁷.
Reiškiu, giedu, linksminu,
Smūtnų¹¹⁸ žmogų raminu,
Tiešydamas¹¹⁹ gražioms giesmelėms¹²⁰.

¹⁰⁰ ‚šonus‘

¹⁰¹ *niksterėjo*

¹⁰² ‚vargšėlė‘

¹⁰³ ‚amžiną neramybę‘

¹⁰⁴ ‚nelaimingi‘

¹⁰⁵ ‚šokiai‘

¹⁰⁶ ‚pramogėlė‘

¹⁰⁷ ‚po mirties‘

¹⁰⁸ ‚kastuvais‘

¹⁰⁹ *užduos*

¹¹⁰ ‚laidojam‘

¹¹¹ orig. <szimtu>: *šimty* [?]

¹¹² *tu*

¹¹³ ‚linksmas, gyvas, judrus‘

¹¹⁴ *uginai*

¹¹⁵ ‚nukeliauju, patenku‘

¹¹⁶ ‚skelbiu‘

¹¹⁷ ‚apvilko, papuošė‘

¹¹⁸ *smūtną* ‚liūdną‘

¹¹⁹ ‚guosdamas, ramindamas‘

¹²⁰ *gražiomis giesmelėmis*

Skrisdamas viršum medžių,
Pačioj viršūnėj sėdžiu,
 Leidžiu balsą par tamsias girias.
Sparniukėliais klėsdamas¹²¹,
Brudną¹²² žiemą bardamas,
 Pranašauju pavasarėlį.
Jau saulelė kaitresnė,
Ir pievelė linksmesnė,
 Ir berželis sprogti pradėjo.
Upelė linksmiai¹²³ plaukia,
Verpetas *vivat*¹²⁴ šaukia,
 Ir sulelė beržo prateko¹²⁵.
Žiedai iš žemės pinas,
Pilnas paukščių karklynas,
 Siaudžia¹²⁶, griaudžia¹²⁷ lizdus pindami.
Pučia saldus vėjelis,
Krenta lengvas lietelis,
 Visa žemė linksmiai pradžiugo.
Artojėliai jūs mano,
Kodėl piemuo negano,
 Kodėl nevaro žalion girelėn?
Ten karvelės pasganys,
Naują darbą prasmanys,
 Gėriukėliai¹²⁸ linksmiai pasišoks.
Piemenėliai aveles,
Triūbuodami triūbeles:
 Škin, kur eista¹²⁹, žalamargėlės?
Ei tu tu tu, strazdelis,
Čilbėk¹³⁰, mielas paukštelis,
 Paklausysma gražių giesmelių.
Niekam škados¹³¹ nedarau,
Miškan jaučių nevarau,
 Nei mažiausio grūdo gadinu.
Viršum medžių sėdėdams,
Aplink save gruzdėdams¹³²,

¹²¹ ‚plasnodamas, plazdendamas‘

¹²² ‚nešvarią, purviną, bjaurią‘

¹²³ *linksmi*

¹²⁴ ‚valio, tegyvuoja‘ (lot.)

¹²⁵ ‚pradėjo tekėti, sunktis‘

¹²⁶ ‚čiulba, gieda‘

¹²⁷ ‚gaudžia‘

¹²⁸ ‚ėriukai‘

¹²⁹ *eisite*

¹³⁰ ‚čiulbėk‘

¹³¹ ‚nuostolio, žalos, eibės‘

Siaudžiu, griaudžiu, svieta linksminu.
Jau saulelė pastirpo¹³³,
Aštrų¹³⁴ sniegą pakirpo,
 Ir kalneliai žaliuot pradėjo.
Paversmeliai¹³⁵ prakiuro,
Džiaugias visa natūra¹³⁶,
 Visi lieknai¹³⁷ rožem pražydo.
Štai sparneliais suklojau,
Klausyk, mielas artojau,
 Klausyk, taisyk stiprią žagrebę.
Sujunk žalamargėlius¹³⁸,
Versk, ark aukštus kalnelius:
 Kur, šio, vaga, žalamargėliai!
O išaręs tuojau spėk,
Kviečius, miežius, žirnius sėk
 Ir linelių neužmiršk.
O kad kluonuos sukrausi,
Šimtą patiekų¹³⁹ gausi.
 Čia tau linksmybės, čia tau ir džiaugsmi.
Papenėsi vaikelius,
Pakviesi kaimynėlius,
 Linksmindamas¹⁴⁰ Dievą garbinsi.

Pasterka¹⁴¹, arba piemenų giesmė

Linksma diena, linksma ana,
Kad piemenys avis gano,
 Ho ca ca, ho lia lia,
 Avytės, ralia, ralia.
Išvarykit ir karveles,
Kur linksmos auga žolelės,
 Ho ca ca, ho lia lia,
 Karvytės, ralia, ralia.
Aušros žvaizdė¹⁴² jau pasvydo¹⁴³,

¹³² ,čežėdamas, krutėdamas', ,dairydamasis' [?]

¹³³ ,pakilo, užtekėjo'

¹³⁴ ,šaltą, žvarbų'

¹³⁵ ,šaltiniai, versmės'

¹³⁶ ,gamta, prigimtis'

¹³⁷ ,lanka, šlapia pieva, bala'

¹³⁸ ,žalmargius jaučius'

¹³⁹ ,paguodų, džiaugsmų'

¹⁴⁰ ,džiaugdamosis, puotaudamas'

¹⁴¹ ,idilė, pastoralė'

¹⁴² ,žvaigždė'

¹⁴³ ,nušvito, suspindo, sužibo'

Visi paukšteliai pragydo.
Strazdas čilba visa burna,
Aplenkęs pelėdą durną¹⁴⁴.
Hei, ką dirbi tu, Petrukai?
Lakstydamas ko netrūkai.
Karvytėlės tepas'ėda¹⁴⁵,
Ba, kad nepr'ės¹⁴⁶, bus mums bėda.
Pasišokit, gėriukėliai
Ir visos puotos vaikeliai.
Piemenėliai, ant triūbelių
Ir ant karklinių umzdelių¹⁴⁷
Pagrajykit¹⁴⁸ linksmai, gražiai
Prie tam krūmui, prie tai rožei.
O ir visi linksmi, sotūs,
Apiganėm visus plotus,
Visi sotūs apiramo¹⁴⁹ –
Ginkim greitai visus namo.

Pagrabas¹⁵⁰ Palšio

Numirė Palšis, nujojo,
Kurs po bažnyčias lekiojo.
 Duok, Dieve, pakajų¹⁵¹,
 Šiokį tokį rojų
 Tam Palšiui.
Žino tai langai ir kertys¹⁵²,
Kurioms¹⁵³ lekiojo jo čvertys¹⁵⁴,
 Kaip sidabrą nešė
 Ir šventuosius pešė
 Tas Palšis.
Numirė Palšis, negyvas.
Bet kaip jis mirė, tai dyvas¹⁵⁵.
 Kas buvo, tai buvo,

¹⁴⁴ ,kvailą, neišmintingą'

¹⁴⁵ *tepas'ėda*

¹⁴⁶ *nepriės*

¹⁴⁷ ,dūdelių, vamzdelių'

¹⁴⁸ ,pagrokit, pagriežkit', orig. <Pagraikit>

¹⁴⁹ ,nurimo'

¹⁵⁰ ,šermenys'

¹⁵¹ ,ramybę, taiką'

¹⁵² ,kampai'

¹⁵³ *kuriomis*

¹⁵⁴ ,ketvirtys' [?]

¹⁵⁵ ,nuostabus dalykas, keistenybė'

Bambizas¹⁵⁶ pražuvo
Ant amžių.
Jau dabar Palšis po sūdu¹⁵⁷,
Kad jo nekorė, tai cūdu¹⁵⁸.
Nei taip didis cūdas,
Kaip ledokas¹⁵⁹ būdas –
Vagystės.
Bėkit, bambizai, ant grabą¹⁶⁰,
Apverkit Palšį nelabą,
Šaukdami verkite,
Rankomis plokite:
O vei mir¹⁶¹! O vei mir!

Giesmė apie vardą Marijos

O Švenčiausia Marija,
Dangaus, žemės lelija,
Tam cūdaunam¹⁶² abroze¹⁶³ –
Linksma, skaisti ir graži –
O Marija!
Saldžiausias tavo vardas,
Ant viso svieta kardas.
Ag, tau ant koždos vietos¹⁶⁴
Dangaus ir žemės svietas
Garbę duoda.
Esi dangaus darželiu,
Išrinktųjų kvietkeliu¹⁶⁵,
Tau žemė ir dangus,
Kloniojas¹⁶⁶ skarbai¹⁶⁷ brangūs,
O Marija!
Aušros žvaizde vadinta,
O ant šventųjų šventa,
Šventa Šventųjų ponija,

¹⁵⁶ pašiepiamas žodis reformatų tikėjimo žmogui vadinti

¹⁵⁷ ,teisiamas, teisme’

¹⁵⁸ ,stebuklas’

¹⁵⁹ ,blogas, netikęs’

¹⁶⁰ ,prie karsto’

¹⁶¹ ,vargas man’ (jidiš)

¹⁶² ,stebuklingame’

¹⁶³ ,paveiksle’

¹⁶⁴ ,kiekvienoje vietoje’

¹⁶⁵ ,gėlele’

¹⁶⁶ ,pagarbiai, nuolankiai lenkias’

¹⁶⁷ ,turtai’

Tau ataduodam¹⁶⁸ donį¹⁶⁹
Griešni¹⁷⁰ žmonės.

Esi saulė šviesybės
Ir zerkolas¹⁷¹ teisybės,
Esi skrynja pakajaus¹⁷²,
Vartais dangaus ir rojaus,
O Marija!

Tave saulė ir mėnuo,
Tave naktis ir diena,
Tave čėsas, adyna
Apiekunka¹⁷³ vadina.
O švenčiausia,

Paduok mums savo ranką,
Būk mūsų apiekunka,
Gink mums¹⁷⁴ nuog pikty žmonių
Ir nuog sunkių koronių¹⁷⁵,
Prašom tave.

Šaukiam¹⁷⁶ mes, broctva čiela¹⁷⁷,
Būk motina mums miela,
Šaukiam kaipo siratos,
Ratavok¹⁷⁸ mums klapatuos,
O Marija.

Apdenk mums ploščiu¹⁷⁹ savo,
Ag, visi tarnai tavo,
Ag, visi tavo vaikai,
Laikyk savo apiekoj¹⁸⁰,
O Motina!

Tau kloniojamės visi,
Linksmi ir nuliūdusi¹⁸¹,
Imk po savo apieka,
Valdyk mums su patieka,
Prašom tave.

Saldus vardas Marija,

¹⁶⁸ *atiduodame*

¹⁶⁹ *,duoklė'*

¹⁷⁰ *,nuodėmingi'*

¹⁷¹ *,veidrodis'*

¹⁷² *,ramybės'*

¹⁷³ *,globėja'*

¹⁷⁴ *,mus'*

¹⁷⁵ *,bausmių'*

¹⁷⁶ *šaukiamės*

¹⁷⁷ *,visa brolija'*

¹⁷⁸ *,gelbėk'*

¹⁷⁹ *,apsiaustu'*

¹⁸⁰ *,globoje'*

¹⁸¹ *nuliūde [?], nuliūdusieji [?]*

Dangaus, žemės lelija,
Būk apie kunka mūsų,
Valdyk kūną ir dūšią¹⁸²,
O Marija.

Giesmė prieš Mišią

Pulkim ant kelių visi krikščionės¹⁸³,
Trokšdami dėl sau Jėzaus malonės.
Su ašaromis, pulkim su viera¹⁸⁴
Prieš tą strošniausią¹⁸⁵ Jėzaus afierą¹⁸⁶.
Prašau Tau¹⁸⁷, Jėzau, su karšta širdžia¹⁸⁸,
Malonėj tavo man patį girdžiu.
Priduok man loską save garbinti,
Idant¹⁸⁹ galėcia su tau¹⁹⁰ gyventi.
Pablagaslovyk¹⁹¹, Jėzau saldžiausias,
Maldomis mūsų, Tėve aukščiausias,
Pablagaslovyk mūsų nameliams,
Duok urodzajų¹⁹² gausių laukeliams.
Duok zgađą¹⁹³, meilę, duok ir pakajų¹⁹⁴,
O dūšioms čyščiaus¹⁹⁵ – dangišką rojų,
Gyviem sveikatą, duok čėsą gerą
Par tą švenčiausią mišios afierą.
Puolam po kojom, mylaširdingas¹⁹⁶,
Jėzau saldžiausias, Jėzau garbingas,
Laikyk mums¹⁹⁷ visus apiekoj savo,
Turėk visados po sparnu tavo.

Selianka¹⁹⁸ aušra

¹⁸² ,sielą'

¹⁸³ *krikščionys*

¹⁸⁴ ,tikėjimu'

¹⁸⁵ ,baisiausią, gąsdinančią'

¹⁸⁶ ,auką'

¹⁸⁷ ,tave'

¹⁸⁸ *širdimi*

¹⁸⁹ ,kad'

¹⁹⁰ *su tavimi*

¹⁹¹ ,palaimink'

¹⁹² ,derlių'

¹⁹³ ,santaiką, santarvę'

¹⁹⁴ ,ramybę'

¹⁹⁵ ,sieloms skaistyklos'

¹⁹⁶ *mielaširdingas*

¹⁹⁷ *mus*

Pasvydo¹⁹⁹, pasvydo!
Aušra žvaizdė pasvydo, pasvydo,
Ir gaidelis pragydo, pragydo.
Vieversys, vieversys,
Vieversėlis siausdamas
Šoka, vėją plakdamas, plakdamas
Padangėm.
Siaudžia, griaudžia, padangėm,
Vištos karkia palangėm.
Jautelis,
Jaučias, laukan eidamas,
Kasa žemę baubdamas,
Gėreliai²⁰⁰ su ožkeliais,
Kazokėlj²⁰¹ šokdami,
Štukeles²⁰² rodydami.
Kas gi ten?
Kas gi tenai už miško
Žiba, tvaska, ištiško?
Saulelė,
Saulelė ten tekėjo,
Aukso žiedais mirgėjo.
Sujudo, sušneko!
Juda šneka paukšteliai,
Žydi rožėms lieknėliai.
Raselė!
Krenta perlų raselė,
Linksma žalia pievelė.
Gegužė,
Gegužėlė kukuoja,
Ir karvelis brukuoja²⁰³.
Kiškelis
Lekia lygiom pievelėm,
Kerpa gudriom auselėm.
Pražuvo!
Pikti čėsai pražuvo,
Vis jau kitei[p], neg buvo.

¹⁹⁸ ‚idilė‘

¹⁹⁹ ‚nušvito, suspindo, sužibo‘

²⁰⁰ ‚ėriukai‘

²⁰¹ labai gyvas, linksmas šokis

²⁰² ‚išdaigėles, pokšteliūs‘

²⁰³ ‚burkuoja‘

Ei, Dieve Dievulaitis

Ei, Dieve Dievulaitis,
Esmu²⁰⁴ tikras žemaitis,
Iš močios ir iš tėvo,
Apsakysiu dėl Dievo!

Apsakysiu tą visą,
Ką kentėjau ir kęsiu²⁰⁵,
Apsakysiu kelelius,
Visus mano vargelius.

Akytės man mielos,
Kojos procauninkėlės²⁰⁶,
Priminkit visas vietas,
Kaip kartus dėl man svietas.

Devyniasdešimtuose metuos
Kaip esmi²⁰⁷ iš tos vietos,
Lietuvon iš Žemaičių
Ėjau su didžiu kraičiu.

Su didžiu rozumėliu²⁰⁸,
Su jauniausiu viekeliu²⁰⁹,
Su šviesiausio[m]s²¹⁰ akelėms²¹¹,
Su greičiausiom kojelėms²¹².

Ne vieną kartą išalkti,
Ne vienąkart nušalti,
Ne vienas buvo kartas –
Sunkiai esmu nubartas.

Ėjau aš po bažnyčias,
Lietuvos kozalnyčias²¹³,
Kaip bitelė siausdamas,
Ant pakūtą²¹⁴ vesdamas.

²⁰⁴ *esu*

²⁰⁵ orig. <Kynu>

²⁰⁶ ‚darbininkėlės‘

²⁰⁷ *esu*

²⁰⁸ ‚proteliu, supratimu‘

²⁰⁹ ‚amželiu, jėga, sveikata‘

²¹⁰ orig. <szwiesiausios>: *šviesiausiomis*

²¹¹ *akelėmis*

²¹² *greičiausiomis kojelėmis*

²¹³ ‚sakyklas‘

Kaipo paukštelis čilbėjau,
Apie Dievą kalbėjau
Kai²¹⁵ tikras apaštalas.
Tai mano giesmės galas.

Lietuvoj pikti žmonės
Netur prie sau²¹⁶ malonės²¹⁷,
Netur mylaširdystės,
O labiausiai žmonystės.

Sugrįšiu ing²¹⁸ Žemaičius,
Palikęs brangius kraičius,
Palikęs jauną vieką,
Visą mano patieką.

Šauksiuos ant²¹⁹ Giedraitį²²⁰,
Tėvą visų žemaitį,
Šauksiuosi ing tėviškę,
Palikęs žvėris miške.

Parengė Aurelija Tamošiūnaitė

²¹⁴ ,atgailos‘

²¹⁵ *kaip*

²¹⁶ ,savęs‘

²¹⁷ ,geraširdiškumo, gailingumo, meilės,

²¹⁸ ,i‘

²¹⁹ ,i‘

²²⁰ Juozapas Arnulfas Giedraitis (1754–1838) – Žemaičių vyskupas nuo 1802 m., rūpinosi lietuvių bažnytinės literatūros rengimu ir leidyba, pasižymėjo plačiais kultūriniais, lituanistiniais interesais. Jo iniciatyva lietuvių katalikų bendruomenei pirmąkart buvo išverstas ir išleistas visas Naujasis Testamentas (1816); bendravo su Žemaičių kultūrinio sąjūdžio dalyviais (D. Poška, A. Klementu). A. Strazdas jam buvo dedikavęs antrąjį, cenzūros sulaukytą ir neišlikusį, savo poezijos rinkinį.